

KANTAR EMOR

Elanikkonna hädaolukorraks valmisoleku alase teadlikkuse indeksuuring 2023

Esitlus 12.06.2023

Jaanika Hämmal

Kantar Emori juhtekspert

Sissejuhatus

Uuringu eesmärk oli kaardistada kodu hädaolukorraks valmisoleku alased teadmised, hoiakud ja käitumine Eesti 15-aastaste ja vanemate elanike hulgas ning võrrelda tulemusi 2021. aastal läbi viidud uuringu tulemustega.

Uuringu valim, meetod, küsitlustöö:

- Uuringu üldkogumi moodustasid Eesti Vabariigi alalised elanikud vanuses 15+ aastat.
- Valim on esinduslik maakonna ja Päästeameti regiooni tasandil soo, vanusrühma, rahvuse ja asulatüübi lõikes.
- Kokku küsitleti **2253** Eesti elanikku vanuses 15+ aastat.
- Küsitlustöö viidi läbi perioodil 10. aprill – 5. mai 2023
- Andmekogumine toimus kombineeritult veebi- ja telefoniküsitluse meetodil.
- Vastata sai nii eesti kui vene keeles.

Teema üldine aktuaalsus

Teema üldine aktuaalsus

On mõelnud:
54% → 60%

Millisele hädaolukorrale olete mõelnud?

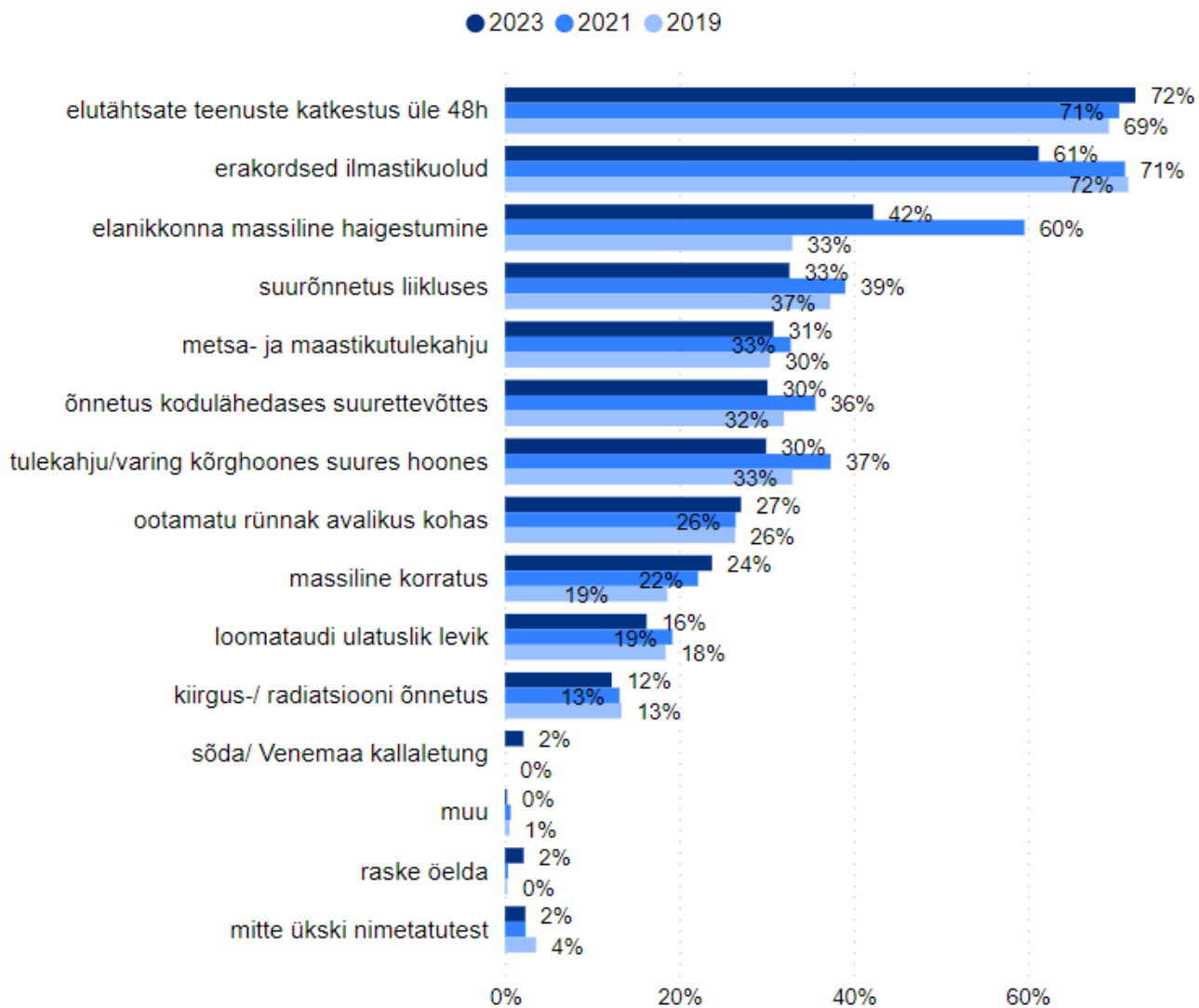
% nendest, kes on viimase 2a jooksul mõelnud, et ta pere ja kodu võib sattuda tõsisesse hädaolukorda

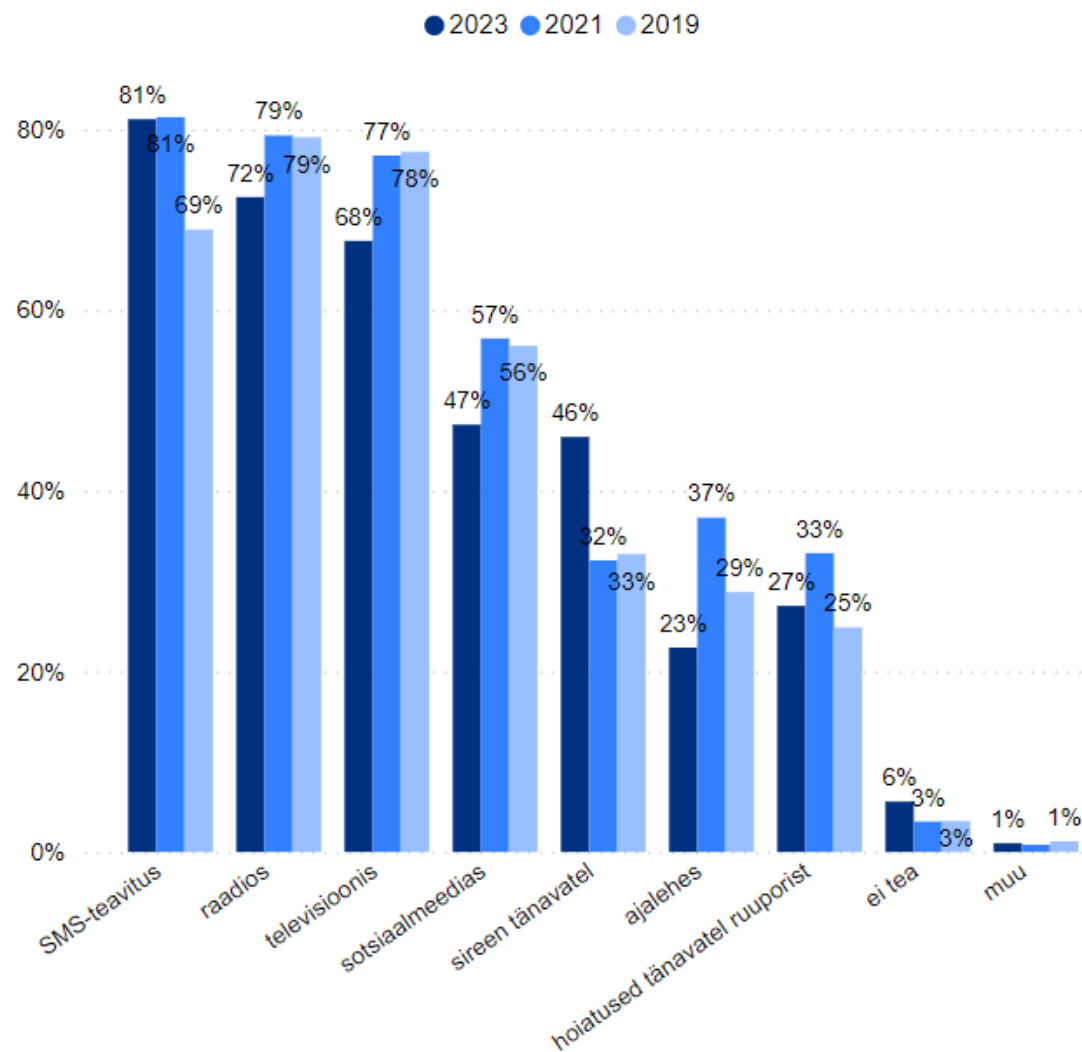
Teadmised

Teadmised (1)

Millised hädaolukorrad on tõenäolised vastaja linnas/maakonnas?

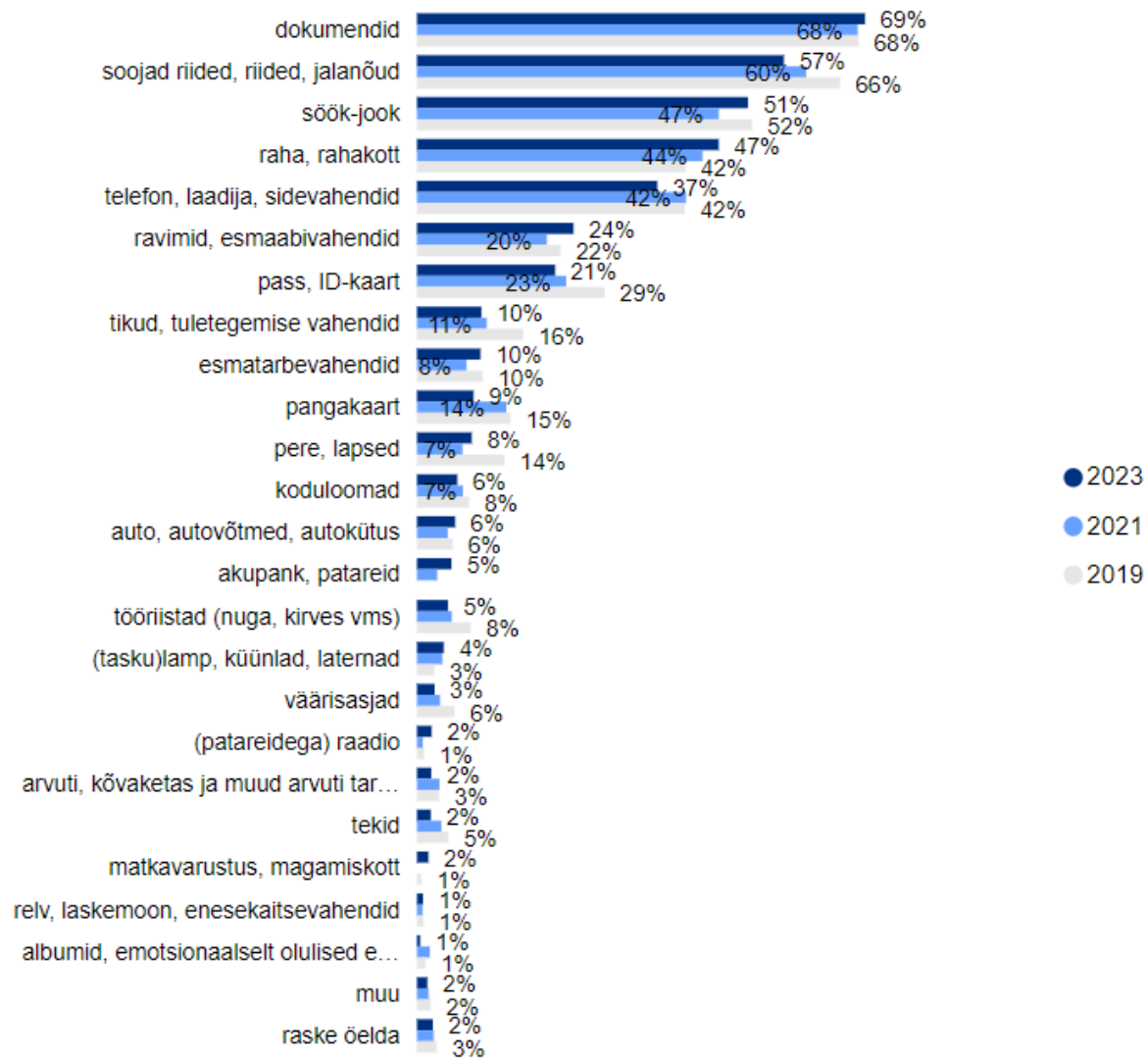

Kas Te teate, kuidas elanikke hädaolukorradest teavitatakse?

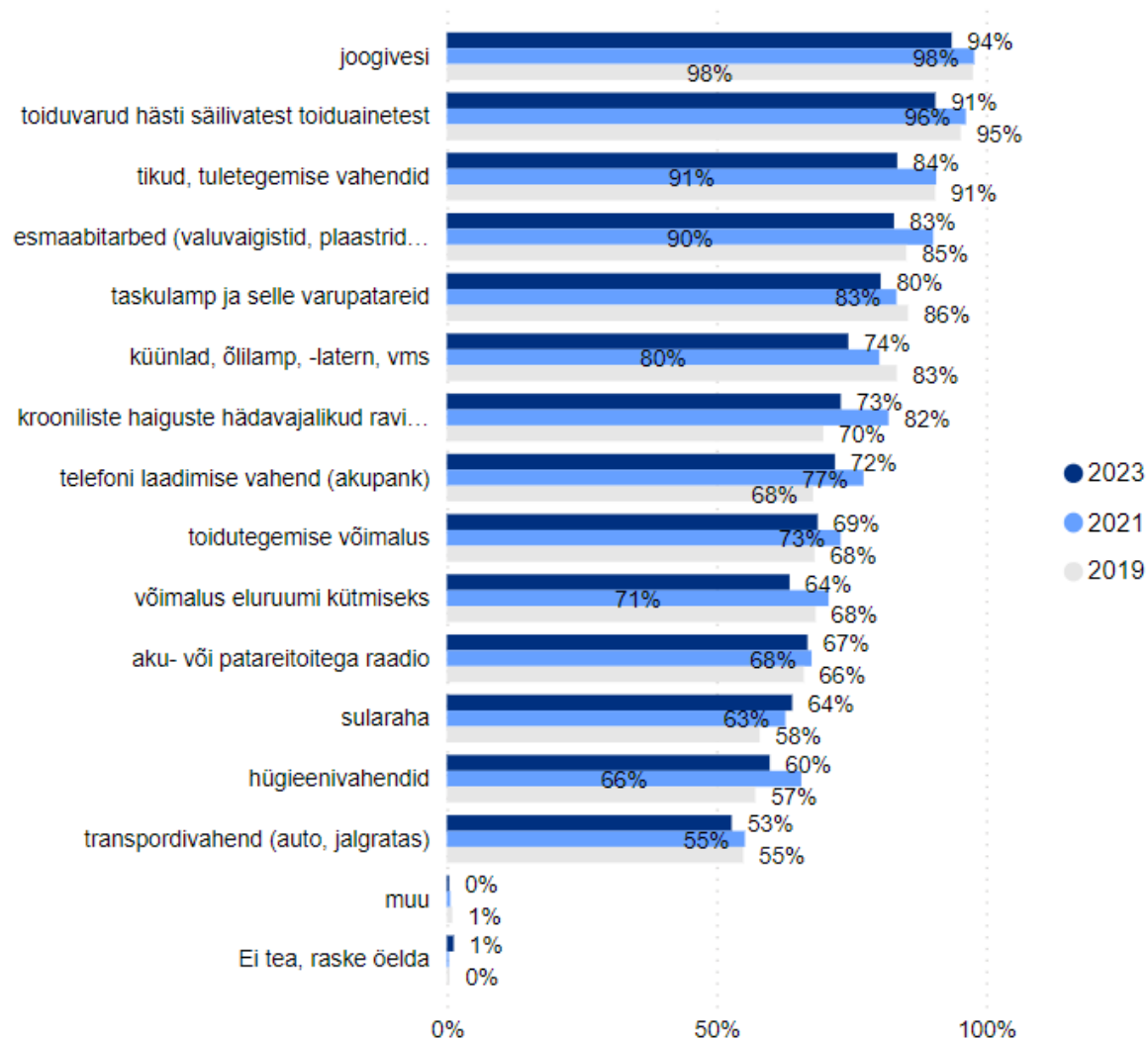

Teadmised (2)

Hädavajalikud esemed kodust hädaolukorras kiiresti lahkudes

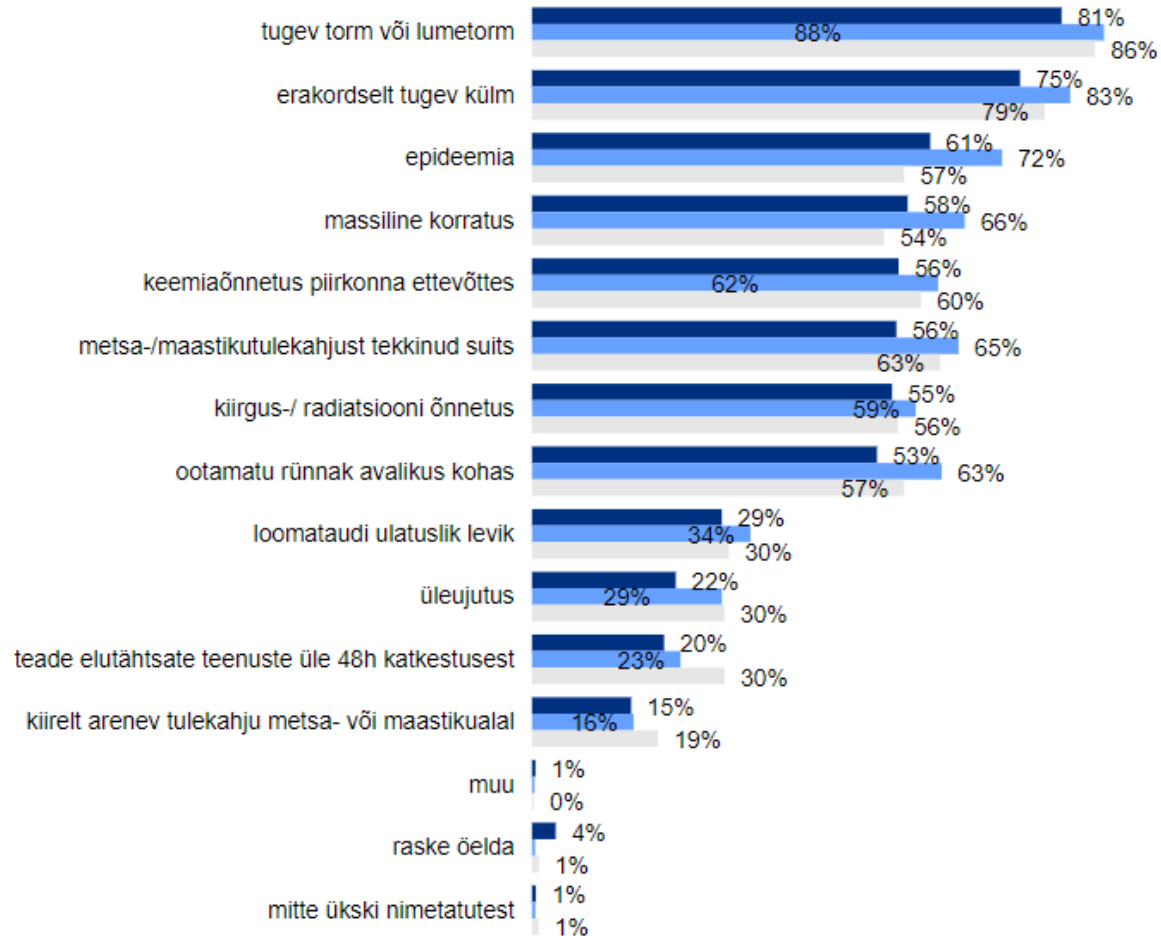
Esmatähtsad vahendid kodu iseseisva toimetuleku kindlustamiseks vähemalt 7 päeva jooksul

Teadmised (3)

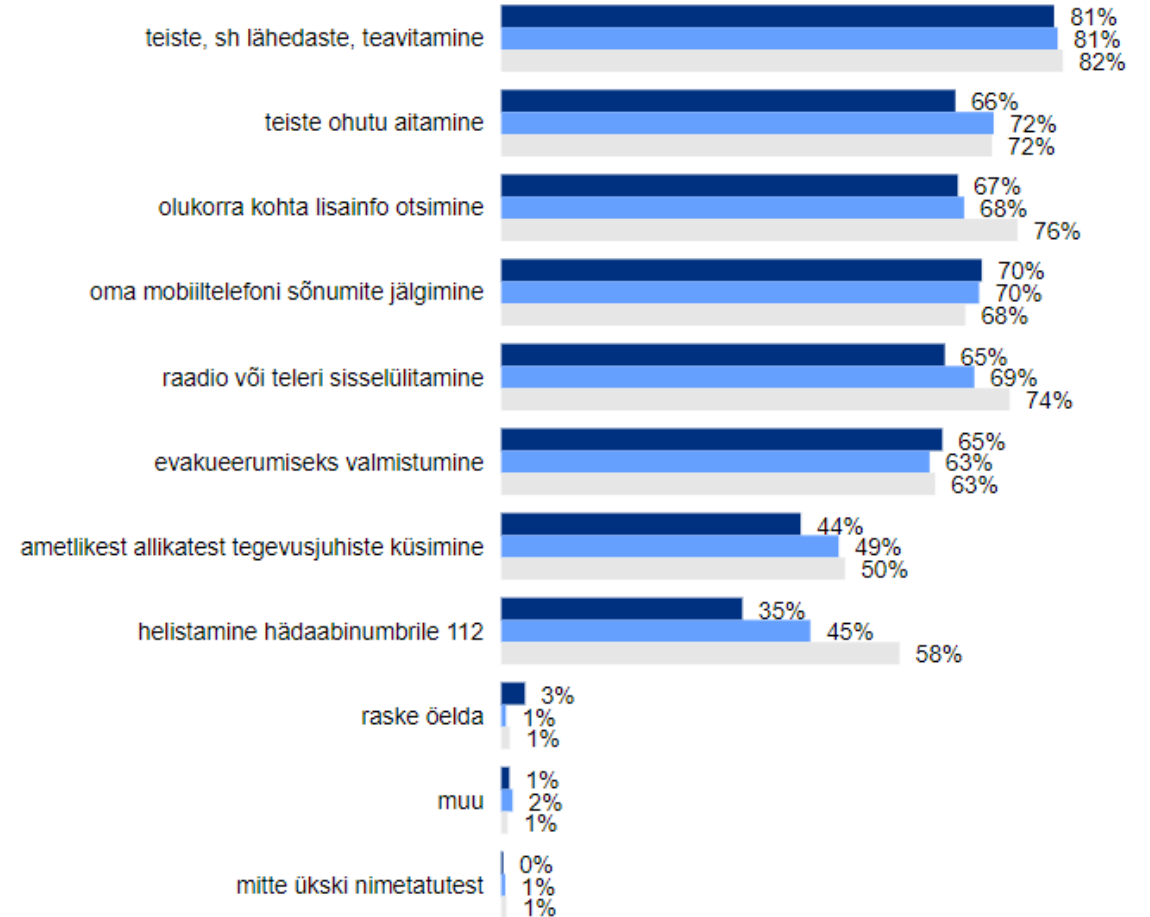
Hädaolukorrad, mille korral peab jääma siseruumidesse või võimalusel sinna kiiresti minema

● 2023 ● 2021 ● 2019

Esmatähtsad tegevused hädaolukorras koju või siseruumidesse varjumise järel

● 2023 ● 2021 ● 2019

Uskumused ja hoiakud

Uskumused ja hoiakud (1)

Kas Te usute, et ...

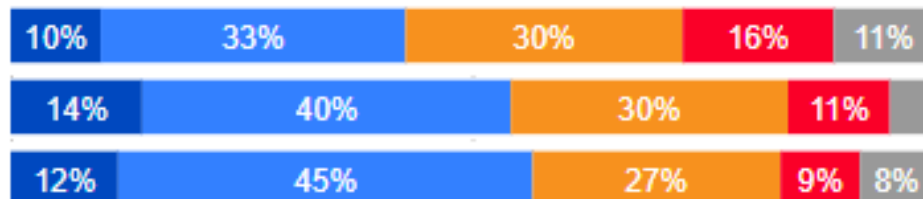
... Teie elukohas võib juhtuda mingi erakorraline sündmus, mis jätab Teie kodu nädalaks ajaks muust maailmast äralõigatuks?

... et kui Teil oleks olemas KÕIK vajalikud vahendid ja varud, siis hädaolukorras muust maailmast ära lõigatuna tuleks Teie pere 7 päeva toime?

... mistahes hädaolukorras jõuab riik hiljemalt 7 päeva jooksul appi kõigile abivajajatele?

- kindlasti
- pigem jah
- pigem mitte
- kindlasti mitte
- raske öelda

Uskumused ja hoiakud (2)

Kas Te olete veendunud, et ...

... Te aitate hädaolukorras inimesi väljaspool oma lähedaste ja tuttavate ringi?

... Te jagate hädaolukorras naabritega oma oskusi, vahendeid või varusid?

... Te teete hädaolukorras koostööd lähipiirkonna inimestega?

"Kindlasti" + "pigem jah"

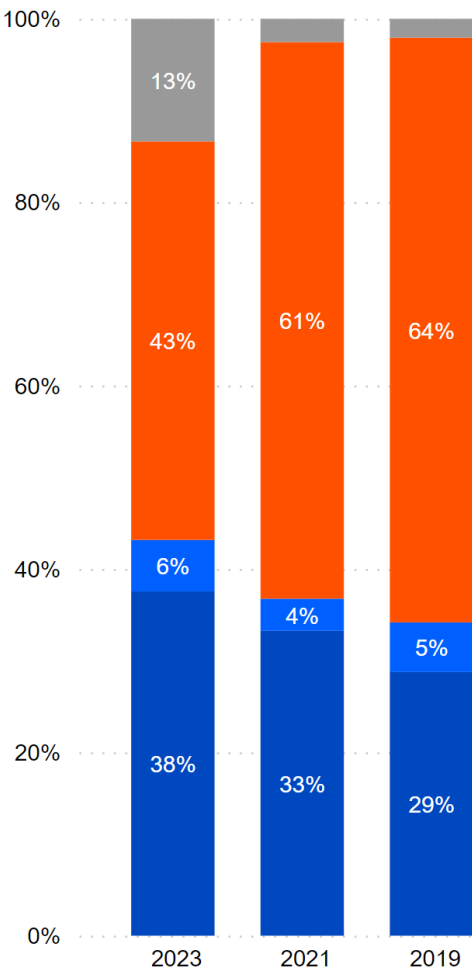

Tegevused ja oskused

Tegevused ja oskused (1)

Kas olete viimase 2 aasta jooksul hinnanud, kas ja millised hädaolukorrad võivad puudutada ka Teie kodu?

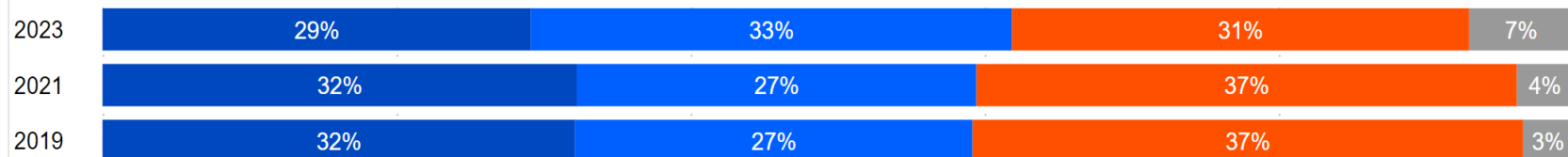
- jah, olen seda...
- jah, teine per...
- keegi ei ole hi...
- raske öelda

Mida olete viimase 2a jooksul teinud pere iseseisva toimetuleku võime suurendamiseks võimalikus hädaolukorras?

- jah, põhjalikult
- jah, veidi
- ei ole
- raske öelda

Olete enda jaoks selgeks teinud, kas Teil on võimalus elada vähemalt 7 päeva mõnes teises Eesti piirkonnas

Olete rääkinud lähipiirkonna inimestega koostööst hädaolukorras, nt ühistest varudest, vahenditest või olulistest oskustest

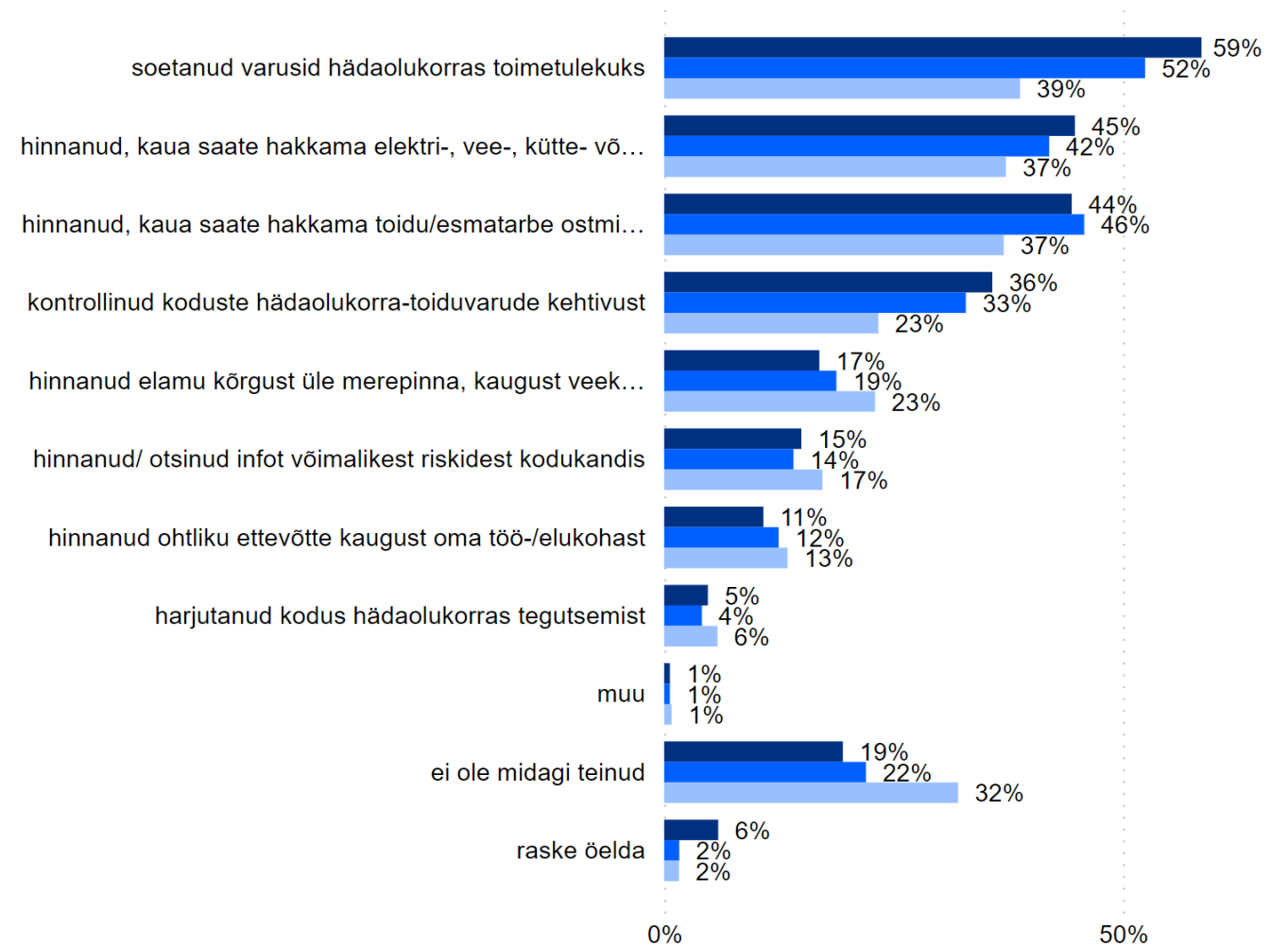
Olete tutvunud hädaolukorra käitumisjuhendiga ja/või osalenud õppustel

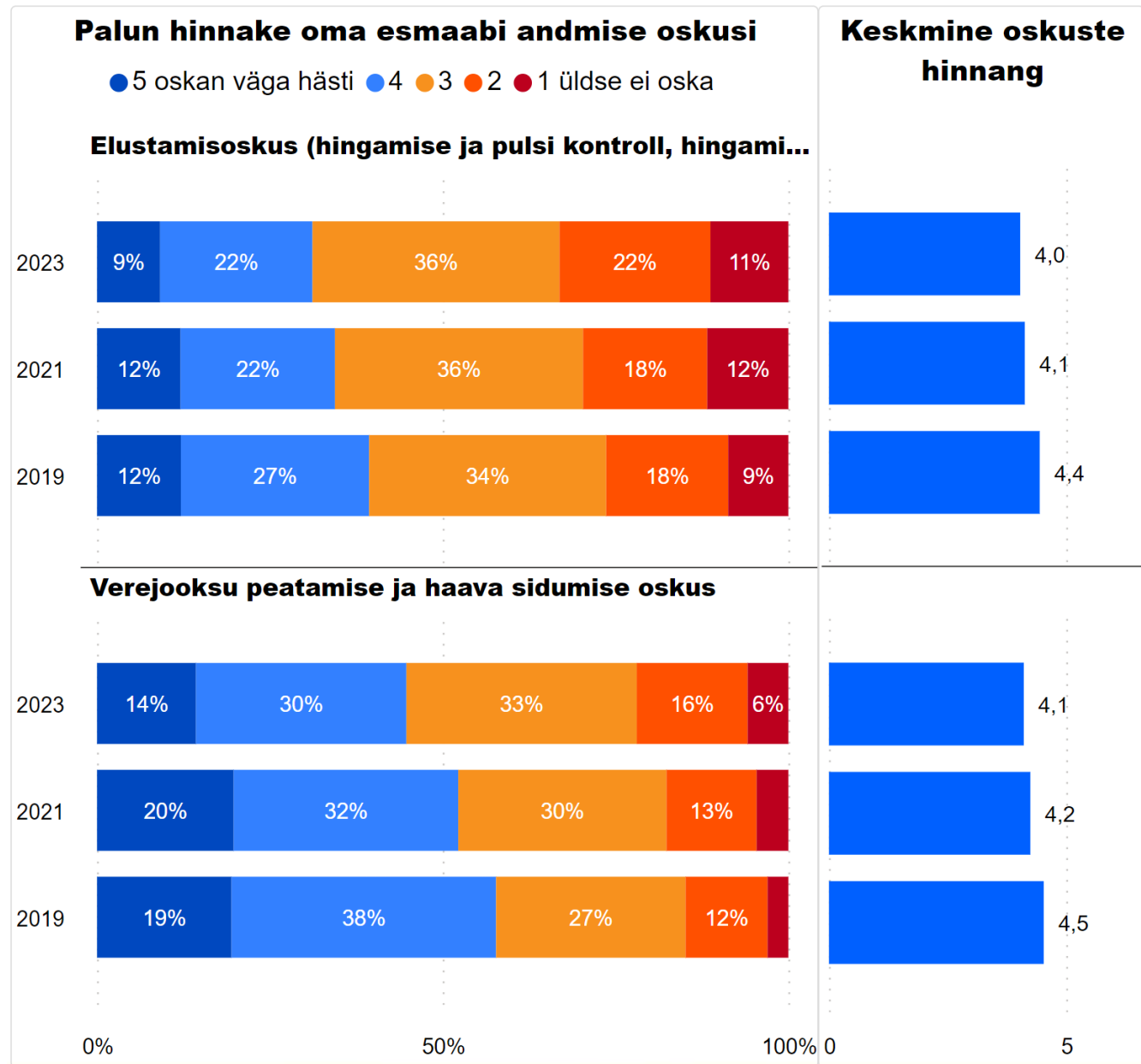
Tegevused ja oskused (2)

Kas Teie või teised pereliikmed on teinud veel midagi hädaolukorras toimetuleku kindlustamiseks?

● 2023 ● 2021 ● 2019

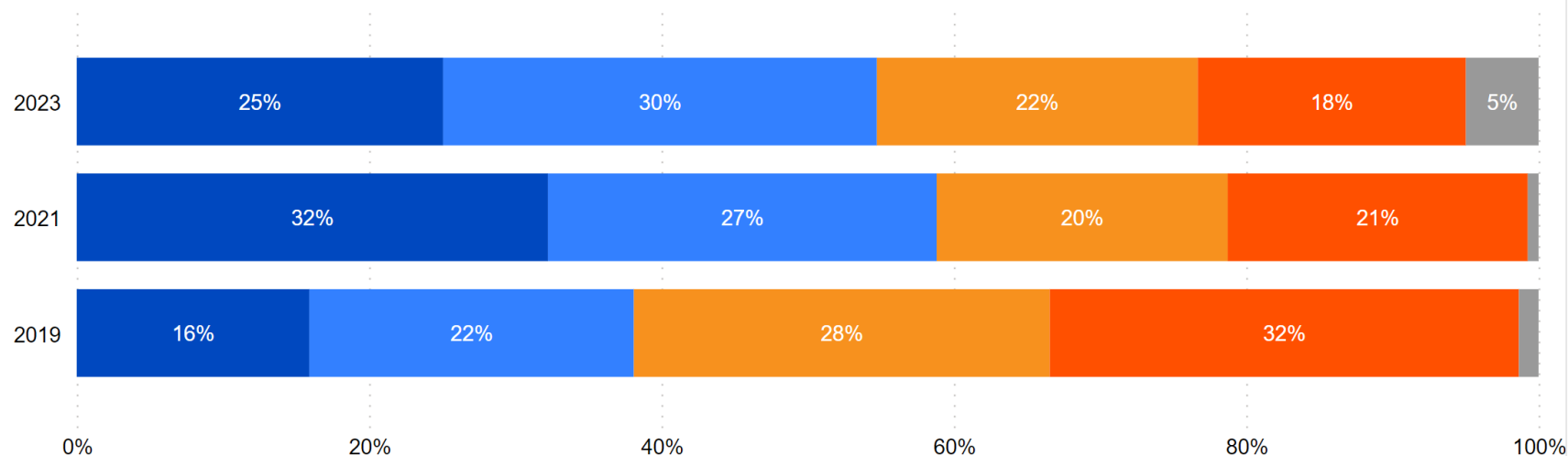
Tegevused ja oskused (3)

Tegevused ja oskused (4)

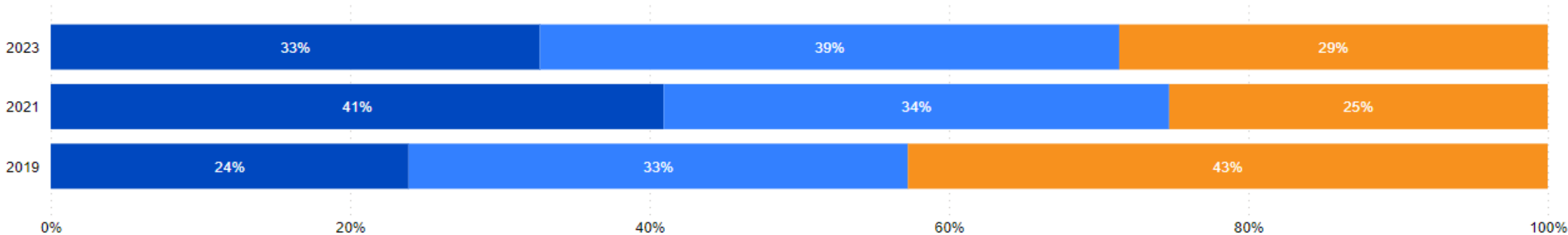
Kuidas Te olete 2a jooksul toiminud, kui kuulsite meediast Teie piirkonnale erakordsete ilmastikuolude tõttu antud hoiatusi või käitumisjuhiseid?

- olen neid juhiseid alati järginud
- mõnikord olen juhiseid järginud
- olen võtnud teadmiseks, kuid pole muutnud oma pl...
- pole selliseid käitumisjuhiseid kunagi kuulnud
- raske öelda

Need, kes on kuulnud hoiatusi:

- olen neid juhiseid alati järginud
- mõnikord olen juhiseid järginud
- olen võtnud teadmiseks, kuid pole muutnud oma plaane või

Valmisolek

Valmisolek (1)

Kodus vahendid ja varud iseseisvaks toimetulekuks 7 päeva jooksul

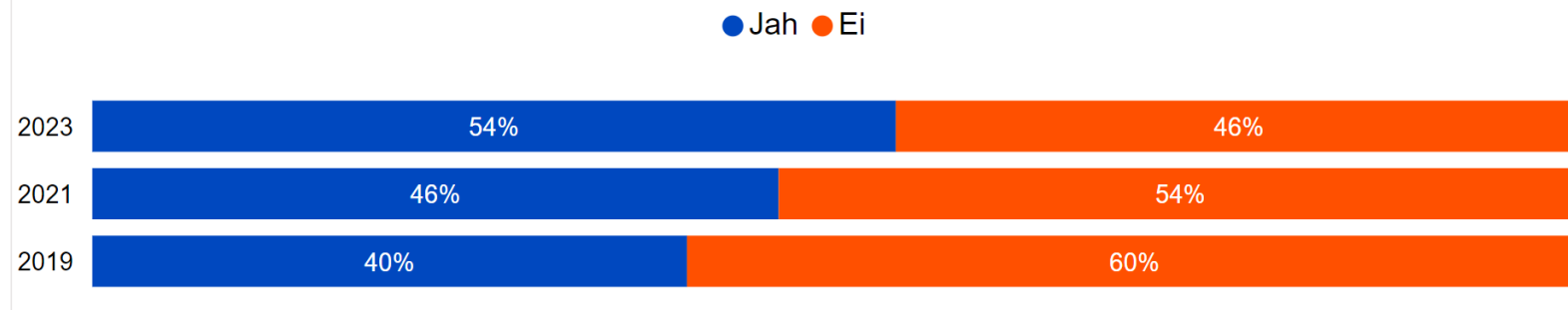
● 2023 ● 2021 ● 2019

Kõik esmatähtsad vahendid ja varud olemas:
34% eramute vs
3% suurte kortermajade elanikest

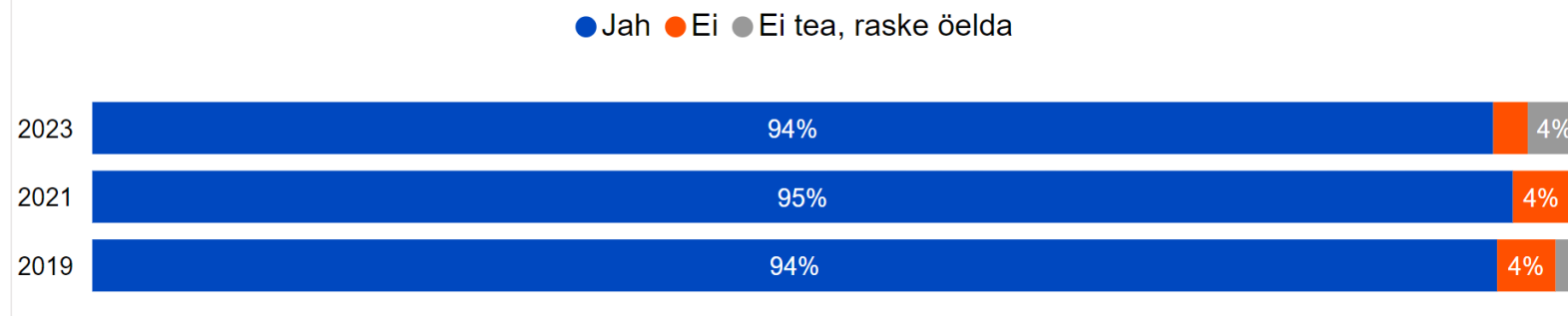
Valmisolek (2)

Kas Teie peres on inimesi, kes peavad kroonilise haiguse tõttu pidevalt ravimeid tarvitama?

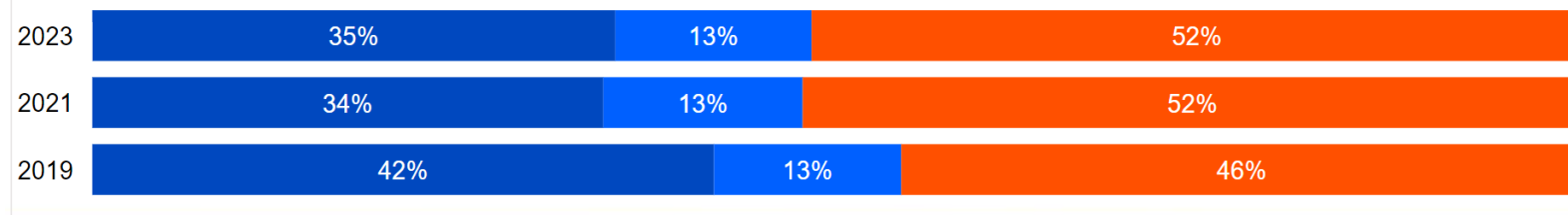
Kas neile vajalikest ravimitest on kodus alati olemas vähemalt 7 päevane varu?

% nendest, kelle peres on inimesi, kes peavad kroonilise haiguse tõttu pidevalt ravimeid tarvitama

Kas Teie perel on teine eluase või suvekodu, kus on võimalik ka talvel elada?

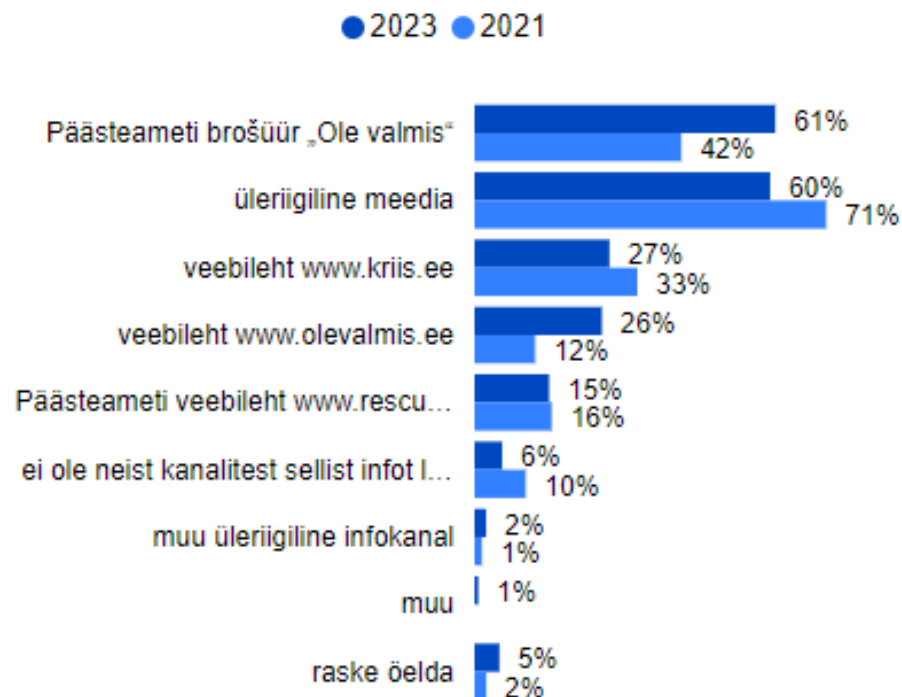
● jah, elukohast kuni 100km kaugusel ● jah, elukohast kaugemal kui 100km ● ei ole

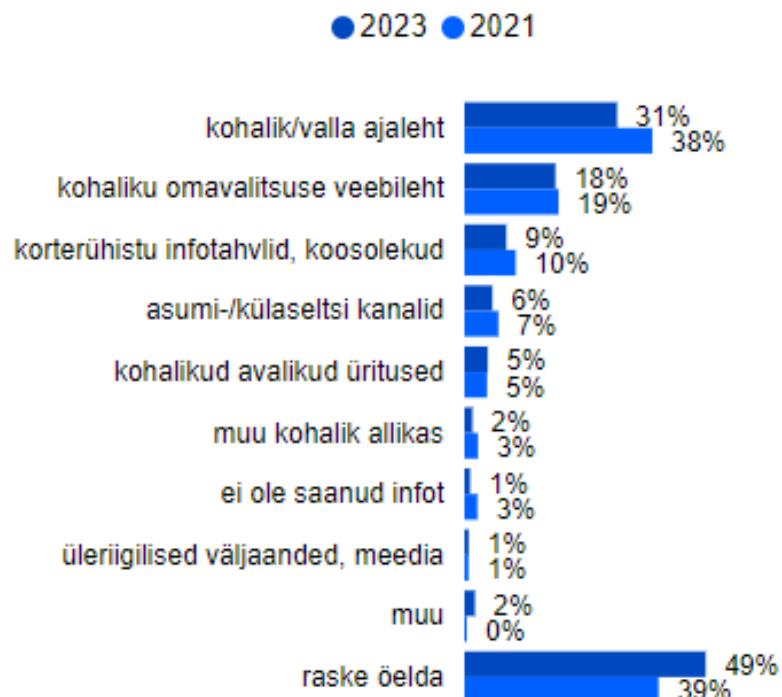
Elanike informeerimine

Elanike informeerimine (1)

Üleriigilistest kanalitest info hädaolukordade kohta

Kohaliku omavalitsuse kanalitest info hädaolukordade kohta

Elanike informeerimine (2)

Millist infot olete 2a jooksul KOV-ilt /kohalikest infokanalitest hädaolukorra kohta saanud?

● 2023 ● 2021

HOV indeks

Kodu hädaolukorraks valmisoleku indeks 2017-2023

SISENDNÄITAJA	INDIKAATOR	KAAL	SISENDVÄÄRTUS				INDEKS				MUUTUS 2023 vs 2021
			2017	2019	2021	2023	2017	2019	2021	2023	
TEADMISED. Tean, mis...		20					8,2	8,0	9,1	9,0	-0,1
...on riskid minu piirkonnas	Teadlik kõikidest oma piirkonna riskidest	4	14%	12%	15%	15%	0,5	0,5	0,6	0,6	0,0
...tagab koduse füüsilise valmisoleku	Tealikkus olulistest vahenditest	4	83%	81%	85%	80%	3,3	3,2	3,4	3,2	-0,2
...annab märku hädaolukorrast	Tealikkus olulistest viisidest	4	42%	48%	55%	55%	1,7	1,9	2,2	2,2	0,0
...hädaolukorrad eeldavad siseruumi jäämist	Tealikkus õigetest hädaolukordadest	4	39%	35%	39%	39%	1,6	1,4	1,6	1,5	0,0
...on hädaolukorras esmased tegevused	Tealikkus õigetest tegevustest	4	28%	24%	33%	36%	1,1	1,0	1,3	1,5	0,1
USKUMUSED JA HOIAKUD. Usun...		15					8,4	8,2	8,3	7,6	-0,6
...hädaolukorra tekkimise võimalikkusesse kodukohas	„Kindlasti või pigem jah“ osakaal	3	31%	35%	40%	42%	0,9	1,1	1,2	1,3	0,1
...iseseisvasse toimetulekusse (7 päeva vältel)	„Kindlasti jah“ osakaal	3	49%	50%	57%	46%	1,5	1,5	1,7	1,4	-0,3
...kogukonnaga koostöö vajalikkusse	„Kindlasti jah“ osakaal	3	58%	51%	47%	40%	1,8	1,5	1,4	1,2	-0,2
...riigi võimekusse juhtida/tagada hädaolukorra lahendamine	kõik, kes ei valinud "kindlasti jah"	3	82%	88%	86%	90%	2,4	2,6	2,6	2,7	0,1
...et oman aktiivset hoiakut tegutsemiseks (valmis aitama teisi väljaspool oma lähedasteringi)	„Kindlasti jah“ osakaal	3	59%	49%	46%	36%	1,8	1,5	1,4	1,1	-0,3
TEGEVUSED JA OSKUSED		30					6,1	6,8	7,5	7,4	-0,1
Piirkonna üldiste riskide hindamine oma kodu perspektiivist	„Jah, mina“ osakaal	5	29%	29%	33%	38%	1,4	1,4	1,7	1,9	0,2
Võimaluste hindamine kodust lahkumiseks (teise/ ohutusse peatuskohta)	„Jah, põhjalikult“ osakaal	5	15%	32%	32%	29%	0,7	1,6	1,6	1,5	-0,2
Hoiatuste ja käitumisjuhiste järgmine	„Alati jälginud“ osakaal nendest, kes on hoiatusi kuulnud	5	32%	23%	41%	33%	1,6	1,2	2,0	1,6	-0,4
Tutvunud hädaolukorra käitumisjuhendiga ja/või osalenud õppustel	„Jah, põhjalikult“ osakaal	5	10%	12%	10%	15%	0,5	0,6	0,5	0,8	0,2
Lähinaabritega kontakteerumine tagamaks koostööd hädaolukorras	„Jah, põhjalikult“ osakaal	5	3%	4%	3%	6%	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1
Esmaabi osutamise oskused (elustamine, verejooksu peatamine)	Osakaal, kes oskavad mõlemat vähemalt hästi (hinnang 4-5)	5	33%	36%	30%	27%	1,7	1,8	1,5	1,4	-0,1
KODU VALMISOLEK 7-päevaseks iseseisvaks toimetulekuks*		35					19,5	21,1	20,6	20,1	-0,5
Vesi (võimalus kohe hankida või varuda)	kaev ja/või mahutid "jah" osakaal	6	58%	65%	60%	59%	3,5	3,9	3,6	3,5	-0,1
Toit (leibkonna liikmete piisav toiduvaru)	"jah" osakaal	6	62%	72%	72%	73%	3,7	4,3	4,3	4,4	0,1
Ravimid (piisav varu esmaabi ja krooniliste haiguste korral)	"jah" osakaal	5	87%	84%	86%	78%	4,3	4,2	4,3	3,9	-0,4
Küte (tsentraalsest kütelahendusest sõltumatud võimalused kodu kütmiseks külmal ajal)	"jah" osakaal	5	42%	44%	43%	39%	2,1	2,2	2,1	2,0	-0,2
Toiduvalmistamine (alternatiiv tsentraalsel energiavarustusel põhinevale toiduvalmistamisele)	"jah" osakaal	3	49%	51%	49%	48%	1,5	1,5	1,5	1,5	0,0
Side - välja (vooluvõrgust sõltumatu telefoni laadimise võimalus)	"jah" osakaal	5	43%	48%	49%	48%	2,1	2,4	2,4	2,4	-0,1
Side - sisse (patarei-/ akutoitega raadio)	"jah" osakaal	5	45%	49%	47%	50%	2,3	2,5	2,4	2,5	0,1
KOKKU		100					42,2	44,1	45,4	44,1	-1,4

HOV indeks regioonides 2021-2023

	EESTI KOKKU			PÕHJA			LÄÄNE			LÖUNA			IDA		
	2023	2021	Muutus	2023	2021	Muutus	2023	2021	Muutus	2023	2021	Muutus	2023	2021	Muutus
TEADMISED	9,0	9,1	-0,1	8,7	8,7	-0,1	9,8	9,9	-0,1	9,4	9,6	-0,1	8,5	8,5	0,0
USKUMUSED & HOIAKUD	7,6	8,3	-0,6	7,0	7,9	-0,9	8,2	8,9	-0,7	8,1	8,6	-0,5	8,2	8,1	0,1
TEGEVUSED JA OSKUSED	7,4	7,5	-0,1	7,0	7,0	0,0	7,8	7,6	0,3	7,7	8,3	-0,6	7,5	7,6	-0,1
KODU VALMISOLEK	20,1	20,6	-0,5	17,2	18,0	-0,7	24,9	23,8	1,1	23,2	23,5	-0,3	18,8	20,3	-1,5
KOONDIINDEKS	44,1	45,4	-1,4	39,9	41,6	-1,7	50,8	50,2	0,6	48,5	50,0	-1,6	43,0	44,5	-1,5

Kuidas edasi?

Paranenud on:

- usk hädaolukorra tekkimise võimalikkusesse
- teadlikkus sellest, mida hädaolukorras pole mõtet teha
- oma kodu hindamine hädaolukorra perspektiivist
- tutvumine hädaolukorra käitumisjuhendiga/õppustel osalemine
- enda ja pere toimetuleku kindlustamine

Ohukohad:

- Kodude varustatuse tase kõige vajalikuga endiselt madal
- Ühiskonna individualiseerimine
- KOV-i jagatud info jõuab vähem kui poolte elanikeni ning rahulolu sellega on madal

Riskirühmad:

- 15-26-aastased ning 65-aastased ja vanemad
- Põhja- ja Ida regioon (muukeelsed!)
- Linnaelanikud, ennekõike kortermajades

Tänaan!